

Kompletné znenie špecifických cieľov 5.1.1, 5.1.3, 6.1.1 a 6.1.2

Kompletná textácia opisu špecifického cieľa 5.1.1:

Špecifický cieľ 5.1.1 *Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov marginalizovaných komunit, predovšetkým Rómov, na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie*

Podľa Atlasu RK(2013) 16,73% obyvateľov nemá ukončenú ZŠ; 28,05% má ukončenú ZŠ, 4,98% ukončilo ŠŠ. ŠŠ dosiahlo 5,74% , 2,80% osôb navštevuje ŠŠ. Počet obyvateľov s ukončenou VŠ je 0,18%; VŠ navštevuje 0,36%. Podľa výskumu¹ vo vybraných komunitách s vysokým podielom Rómov navštevovalo MŠ 28% detí vo veku 3-6 rokov². S cieľom zlepšiť nepriaznivý stav, ktorý sa prejavuje v dosahovaní nízkej vzdelanostnej úrovne Rómov obzvlášť z prostredia MRK, SR v súlade s odporúčaniami Rady k NPR SR 2014 prijalo opatrenia nevyhnutné na vyrovnanie štrukturálnych nevýhod, ktorým čelia deti zo SZP, najmä z MRK s nízkou šancou vymaniť sa zo zlej socioekonomickej situácie a získať vzdelanie. Opatrenia na začlenenie týchto detí sú popísané v Akčnom pláne Stratégie SR pre integráciu Rómov. MŠVVaV SR do r. 2015 zavedie bezplatné predprimárne vzdelanie pre deti zo SZP od 3 r. Opatrenia sa týkajú špeciál. vzdelávania pedagógov pre MRK, prevencie proti mylnému zaradeniu detí zo SZP do ŠŠ, vyššieho počtu asistentov učiteľa a z toho vyplývajúcu vyššiu dotáciu na žiaka, voľnočasovej starostlivosti, doplnenia základného vzdelania pre žiakov, ktorí neukončili ZŠ a vzdelávania Rómov v materinskom jazyku³.

Mnohé rómske deti čo sa týka rozvoja ich zručností zaostávajú už pri nástupe do materskej školy za majoritnou populáciou. Ich nedostatočná stimulácia v rannom detstve je prvým krokom do začarovaného kruhu chudoby. Všetky následné problémy v ďalšom vzdelávaní a dospelosti sú spojené a vo veľkej miery vyplývajú práve z uvedeného problému. Realizácia programov rannej starostlivosti a rozvojových aktivít pre deti vo veku 0 až 3 roky môže eliminovať a zmenšiť uvedený negatívny dopad na deti z MRK žijúce v prostredí generačnej chudoby.

Prekážky v zlepšení zaškolenosti rómskych detí (postoj rodičov, diskriminácia rómskych detí, nedôvera k predškolským zariadeniam, neznalosť dôležitosti predškolskej výchovy, jazyková bariéra, nedostatočné finančné zabezpečenie) umocňujú nezáujem rodičov a spôsobujú problémy pri získavaní informácií.⁴ Investície do predprimárneho vzdelávania sú prostriedkom predstavujúcim základ pre ďalšie vzdelávanie, prevenciou predčasného ukončovania školskej dochádzky, zvyšujú spravodlivosť výsledkov a úroveň zručností.⁵

Komplexnosť problému vzdelávania dotvára segregácia rómskych detí vo vzdelávacom systéme - vysoký podiel ich zastúpenia v ŠZŠ a v špeciál. triedach na bežných ZŠ. Cieľom aktivít je desegregácia a inkluzívne vzdelávanie. Kvalitné vzdelávanie a výchova v ranom detstve odstraňujú rozdiely v dosahovaných výsledkoch, podporujú kognitívny, jazykový, sociálny a emocionálny rozvoj.⁶ Zlepšenie informovanosti o prínosoch predškolského vzdelávania, intenzívna spolupráca pedagogických pracovníkov a rómskych asistentov učiteľov s rodičmi, podpora aktivít na zlepšenie spolupráce rodičov

¹ Výskum SB, UNDP a EK 2011

² SB:Smerom k rovnakému štartu: Uzavretie priepasti vo vzdelávaní rómskych detí v ranom detstve vo východnej Európe. SB 2012

³ NPRSR2014

⁴ Dobrý štart: Štrukturálne fondy EÚ a vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve v prípade MRKREF2012.

⁵ EK 2006: Účinnosť a spravodlivosť v európskych systémoch vzdelávania a odbornej prípravy.

⁶ Závery Rady o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve: zabezpečenie optimálneho začiatku pre všetky naše deti vo svete budúcnosti; Úradný vestník EÚ; (2011/C 175/03)

so vzdelávacími zariadeniami, je účinným nástrojom pre zvýšenie miery zaškolenosti rómskych detí a pre zvýšenie celkovej vzdelanostnej úrovne príslušníkov MRK na všetkých stupňoch vzdelávania. Nevyhnutnou potrebou je zabezpečenie pravidelného zberu dát na meranie pokroku realizácie inkluzívnych politík v oblasti vzdelávania a ich dosahu na obyvateľov MRK, vrátane trendov desegregácie.

Výsledky

- *nižší počet detí z MRK zaradených do špeciálnych škôlvyšší počet detí z MRK navštevujúcich predškolské zariadenia*
- *zvýšená inkluzívnosť vzdelávacieho systému, aj cez umiestňovanie rómskych žiakov v rámci rôznych škôl*
- *zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky detí a mládeže z MRK*
- *zvýšený podiel rómskych študentov s dosiahnutým vzdelaním na úrovni ISCED 3A, ISCED 3B, ISCED 3C, ISCED 4*

Kompletná textácia opisu špecifického cieľa 5.1.3:

Špecifický cieľ 5.1.3 *Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvetu a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania*

Viacere správy o stave rómskej populácie v SR konštatujú, že v posledných rokoch, (po r. 1989) sa zhoršuje zdravotný stav rómskej populácie. Hlavnými determinantmi sú nedostatočná úroveň zdravotného a sociálneho povedomia; nízky štandard osobnej a komunálnej hygieny, bývania a ekologická rizikovosť prostredia.⁷ K nevyhovujúcemu zdravotnému stavu v RK prispieva nedostatočná výživa a zhoršená reálna dostupnosť k zdravotnej starostlivosti z dôvodu nedostatku finančných zdrojov. Príčiny treba hľadať nielen v zlej sociálnej situácii, ale aj v nízkej vzdelanostnej úrovni a slabom zdravotnom povedomí.⁸

Na základe demografických ukazovateľov môžeme konštatovať, že podľa veku má rómska populácia progresívny charakter. Štúdie zaoberajúce sa natalitou poukazujú tiež na vyššiu perinatálnu a dojčenskú úmrtnosť.⁹

Zlé životné podmienky v segregovaných rómskych osadách a v lokalitách s vysokým osídlením MRK, aj nízke zdravotné povedomie a nedostatok hygieny majú vplyv na výskyt infekčných ochorení ako hepatitída, bacilárna dyzentéria, infekcií dýchacích ciest a chorôb ako svrab a pedikulóza.

V RK absentujú vedomosti o ochrane zdravia, reprodukčnom zdraví, sexuálnom správaní, opatere detí, osobnej hygieny. S cieľom zlepšiť dostupnosť zdravotnej starostlivosti, prispieť k zvýšeniu informovanosti a zdravotného povedomia najmä obyvateľov MRK boli realizované viaceré pilotné projekty, ktoré sa stali východiskom pre nastavenie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2007–2015. Nízky počet komunitných pracovníkov v oblasti zdravia, absencia štandardizovaných výkonov ich činností a diskontinuita programu patria medzi hlavné problémy v dôsledku, ktorých nebol z hľadiska plnenia cieľov programu zaznamenaný viditeľný progres.

⁷ M.Popper, P.Szeghy, Š. Šarkozy, Rómska populácia a zdravie: Analýza situácie na Slovensku, (PDCS: Bratislava, 2009)

⁸ Detto

⁹ B. Šprocha, "Úmrtnosť a zdravotný stav rómskej populácie na Slovensku, 1.časť", Slovenská štatistika a demografia, (2012) Vol.22, No.2 pp.86-101, D. Mihailov, Zdravotná situácia rómskych komunít: Analýza dát z UNDP/SB/EK výskumu (UNDP: Bratislava, 2012) 10

Kvalitu zdravia obyvateľov ovplyvňujú aj podmienky bývania. Predpokladom pre legitimitu technických a hygienických štandardov obydľí sú vysporiadané vlastnícke vzťahy. Dáta z Atlasu RK(2013) a výskumov potvrdzujú, že obydľia v RK bývajú často postavené na pozemkoch s neusporiadaným právnym titulom, bez stavebných povolení a ich následnej legalizácie, čo má za následok absenciu, resp. obmedzený prístup k základnej a technickej infraštruktúre. Kvalitné bývanie je previazané s možnosťou zamestnať sa, žiť v hygienicky nezávadnom prostredí a poskytuje priestor na osobný a vzdelanostný rast detí aj dospelých. Zlepšenie hygieny bývania môže byť zabezpečené aj prostredníctvom vysporiadania pozemkov v rámci osídlenia, v ktorom žijú osoby z prostredia MRK (vysporiadanie pozemkov od známych/neznámych vlastníkov v prospech obce). Tým bude možné realizovať ďalšie aktivity ako napríklad prístup k verejne kontrolovanej vode, zabezpečenie systému nakladania s komunálnym odpadom, výstavba ciest a pod. Sociálno-ekonomické znevýhodnenie obyvateľov MRK, nedostatok odborných kapacít miestnych samospráv pre riešenie vysporiadavania a legalizácie pozemkov vyžadujú vonkajšiu intervenciu. Nevyhnutnou potrebou je zabezpečenie pravidelného zberu dát na meranie pokroku realizácie inkluzívnych politík v oblasti zdravia a bývania a ich dosahu na obyvateľov MRK.

Výsledky

- *zvýšenie dostupnosti služieb zdravotnej starostlivosti pre osoby z MRK*
- *zvýšená miera informovanosti obyvateľov z MRK v oblasti zdravotnej starostlivosti a prevencie prostredníctvom osvetových programov, informačných aktivít, kampaní*
- *vysporiadaním pozemkov vytvoriť predpoklady k zlepšeniu hygieny bývania MRK*

Kompletná textácia opisu špecifického cieľa 6.1.1:

Špecifický cieľ 6.1.1 *Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania*

Oblasť bývania je jednou z oblastí, kde sa najviac prehlbujú rozdiely medzi rómskou a väčšinovou populáciou. V rámci väčšinovej populácie sú skupiny znevýhodnené a označované ako zraniteľné v rôznych oblastiach, len rómske komunity v SR vytvárajú osady a v nich rôzne typy neštandardných obydľí, ktoré nespĺňajú technické a hygienické normy.

Podľa Atlasu rómskych komunít 2013 v 809 identifikovaných osídleniach v 582 obciach je 21 168 obydľí v zložení:

- 1 491 bytových domov s 9 943 bytmi, z ktorých je 4 726 BNŠ,
- 8 501 legálnych murovaných domov,
- 196 legálnych dreveníc,
- 986 murovaných domov v štádiu stavby,
- 3 645 murovaných domov nezapísaných do katastra,
- 388 dreveníc nezapísaných do katastra,
- 4 070 obydľí typu chatrč,
- 470 obydľí postavených z tzv. unimobuniek,
- 59 maringotiek,
- 60 obydľí v nebytových priestoroch,
- 13 iných obydľí.

V obydľí v osídleniach môže verejný vodovod využívať približne 74% obydľí a skutočne ho využíva 57%. Vlastnú studňu využíva 23%. 22% využíva iné zdroje alebo je bez prístupu k pitnej vode. Prístup ku kanalizácii v osídleniach má 39% obydľí a 30% ju aj skutočne využíva. Žumpy využíva 25% obydľí.

Vzhľadom na to, že prístup k základnej technickej infraštruktúre chýba v niektorých prípadoch aj v častiach obcí s majoritnou populáciou, je žiaduce predchádzať ďalšiemu prehľbovaniu exklúzie medzi majoritou a minoritou v rámci podpory uvedených intervencií. Z tohto dôvodu je umožnené popri investíciách do zlepšenia prístupu k základnej technickej infraštruktúre pre MRK podporiť čiastočne aj investície v uvedenej oblasti v častiach obcí, ktoré obýva majorita.

Správa o životných podmienkach rómskych domácností, mapujúca situáciu za rok 2005 a s údajmi z roku 2010, poukázala na vyššiu mieru diverzifikácie zdrojov vody u rómskych domácností v porovnaní so všeobecnou populáciou z geograficky blízkeho prostredia.

Prístup k pitnej vode z pohľadu štandardov hygieny spoluvytvára podmienky pre plnohodnotnú participáciu na živote spoločnosti. Rozsah problematiky bývania zahŕňa okrem základnej infraštruktúry aj technický stav domov a bytových domov vo vlastníctve obcí. Obce často nemajú finančné prostriedky na ich údržbu a opravu. Situáciu čiastočne rieši Program rozvoja bývania, ktorý poskytuje dotácie na obstaranie nájomných bytov bežného a nižšieho štandardu, obstaranie technickej vybavenosti a tiež na odstránenie systémových porúch bytových domov.

Napriek unikátnosti programu v strednej a východnej Európe nemožno tvrdiť, že je univerzálnym riešením otázky bývania rómskych komunít a má svoje limity.

V podmienkach SR sa overujú aj iné formy bývania, ktoré sú perspektívou pre zlepšenie bývania obyvateľov MRK. Jednou z foriem je viacstupňové, resp. prestupné bývanie, ktoré vytvára optimálne podmienky pre uplatňovanie individuálnej integrácie. Ide o komplexný systém sociálnych služieb pre odkázané a ohrozené skupiny obyvateľov, ktorého nosnou kostrou je vertikálny systém sociálneho bývania. Tento systém pomáha a podporuje sociálny rast a začleňovanie sa do spoločnosti. Bezprostrednou súčasťou prestupného bývania je systematická sociálna práca – práca TSP a komunitných pracovníkov, ktorí poskytujú poradenstvo a pomoc pri riešení problémov ohrozených skupín obyvateľstva a rôzne reintegračné programy. Ďalšou formou je svojpomocná výstavba obydľí, ktorej základným princípom je priama participácia obyvateľov MRK.

Výsledky

- *zlepšenie podmienok pre sociálnu integráciu ľudí z MRK prostredníctvom funkčného systému prestupného bývania/sociálneho nájomného bývania*
- *zavedenie systému finančného mechanizmu pre podporu svojpomocnej výstavby (mikropôžičky)*
- *zlepšenie kvality bývania v prostredí MRK prostredníctvom:*
  - *zavedenia inžinierskych sietí*
  - *prístupu k pitnej vode*
  - *výstavby, rekonštrukcie prístupových pozemných komunikácií*
  - *vybudovania systému nakladania s komunálnym odpadom*

Kompletná textácia opisu špecifického cieľa 6.1.2:

Špecifický cieľ 6.1.2 ***Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve***

V súčasnosti pretrváva stav, keď nie sú vytvorené optimálne podmienky pre plnohodnotnú účasť detí z MRK v predprimárnom, ako aj v primárnom stupni vzdelávania. Kapacitné možnosti siete MŠ sú obmedzené a vzdelávacie zariadenia sú poddimenzované. Priestorové možnosti MŠ nezodpovedajú demografickej krivke rovnako aj budovy MŠ sú v zlom technickom stave a ani vybavenosť týchto vzdelávacích zariadení nie je na požadovanej úrovni. Podľa Atlasu rómskych komunít 2013 bolo v aktuálnom čase identifikovaných 1 456 materských škôl, ktoré navštevovalo 24 627 detí, z toho 9 164 rómskych detí a z nich bolo 6 523 rómskych detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Podľa prieskumu sa len v roku 2011 narodilo 10 090 rómskych detí. Zistenia nového Atlasu RK potvrdzujú uvedený trend. Zatiaľ je isté, že na základe novely školského zákona č. 245/2008, ktorou sa predprimárne vzdelávanie od 5 rokov stalo povinným s účinnosťou od roku 2021 (zákon č. 209/2019 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2021), tlak na obce zvýšiť kapacitu MŠ bude stúpať. S plným využitím EŠIF je možné vytvoriť dostatočné kapacity pre 5 ročné deti v obciach s MRK. Uvedené neberie v úvahu demografické trendy, ktoré majú stúpajúcu tendenciu ako aj zámer zaviesť predprimárne vzdelávanie povinným od 4 prípadne 3 rokov veku dieťaťa. Toto bude ďalej vyvolávať tlak na ďalšie zvyšovanie kapacít v predprimárnom vzdelávaní.

Z uvedeného vyplýva nutnosť rozšírenia kapacity materských škôl v obciach s prítomnosťou MRK. Výstavba a rekonštrukcia predškolských zariadení je nevyhnutná pre rozvoj udržateľných a inkluzívnych vzdelávacích politík, ako aj súčasť rozvojových stratégií na celoštátnej úrovni.

Kapacity základných škôl sú poddimenzované. Priestorové možnosti týkajúce sa počtov tried sú limitované a nekorešpondujú s demografickými trendmi. Od roku 2014 demografické trendy stúpajú v celej krajine okrem VÚC Trenčín. Deti narodené v roku 2018 budú odchádzať zo základných škôl v roku 2032, preto kapacity nevyhnutné pre žiakov základných škôl budú postupne stúpať minimálne do roku 2032. Od roku 2014 počet základných škôl s dvojzmennou prevádzkou stúpa. V školskom roku 2018/2019 bolo oficiálne v dvojzmennej prevádzke registrovaných 44 takýchto škôl, 191 tried a 3342 žiakov. Na základe prieskumu z roka 2019, ktorý uskutočnil ÚSVRK v spolupráci s MŠVVŠ SR na vzorke 125 škôl, v roku 2027 hrozí dvojzmenná prevádzka približne 4000 tried so 68 500 rómskymi žiakmi hlavne zo sociálne znevýhodneného prostredia. Aby sa zachovala jednozmennosť v školách, je nevyhnutné riešiť súčasnú situáciu s dvojzmennosťou škôl a tiež v školách kde hrozí dvojzmennosť v perspektíve najbližších 3 rokov. Rozšírenie základných škôl o nové triedy, odborné učebne a laboratóriá, školské knižnice, jedálne, telocvične a tiež poskytnutie súvisiaceho materiálneho vybavenia je nevyhnutnosťou. V opodstatnených prípadoch je povolená aj výstavba nových budov základných škôl. V boji s dvojzmennosťou vzdelávania v školách so žiakmi z MRK, OP bude financovať integrované pilotné projekty (bude sa vyžadovať kombinácia mäkkých a investičných opatrení) s cieľom otestovať nové prístupy v zlepšovaní prístupu žiakov z MRK k vzdelávaniu na inkluzívnych základných školách, zlepšiť tak kvalitu ich vzdelávania a zároveň s cieľom zabezpečenia desegregácie rómskych žiakov.

Takéto pilotné projekty budú zahrňovať investície do rozšírenia kapacít existujúcich základných škôl a ich materiálneho vybavenia. Uvedené investície nemôžu za žiadnych okolností spôsobiť segregáciu rómskych žiakov a mali by prispieť k ich desegregácii aplikovaním nasledovných princípov:

1. investície do existujúcich škôl s viac ako 30% žiakov z MRK sú povolené iba v rámci 1. stupňa ZŠ (ročníky 1 až 4). Investície musia byť sprevádzané aktívnymi desegregačnými opatreniami s cieľom zníženia koncentrácie rómskych žiakov v týchto školách a ich vyváženejším a rovnomernejším zastúpením a rozdelením do iných škôl napr. poskytnutím autobusovej dopravy pre rómskych žiakov z danej školy. V rovnakom čase musia byť investície sprevádzané silnejšími mäkkými opatreniami, ktoré budú viesť k lepšej kvalite poskytovaných služieb, a to ako v škole, ktoré odovzdáva ako aj prijíma rómskych žiakov. Zapojené obce a školy by mali podpísať so susediacimi obcami dohodu špecifikujúcu spôsob zabezpečenia mobility žiakov, kapacít a pod.. Školy

prijímajúce rómskych žiakov zo susedných obcí/lokalít môžu investovať do služieb a vybavenia, ktoré bude slúžiť všetkým žiakom v školách, ako napr. PC učebňa, knižnica, kuchyňa/jedáleň, telocvičňa a pod. V prípade lokalít s viac ako jednou základnou školou, rozšírenie kapacity školy s vyšším stupňom segregácie nie je povolené. Alokácia na investície do škôl s viac ako 30% žiakov z MRK by nemala pokrývať viac ako 30% alokácie výzvy.

2. Investície do existujúcich škôl s menej ako alebo rovnajúc sa 30% žiakov z MRK by mali byť sprevádzané aktívnymi desegregačnými opatreniami s cieľom zníženia koncentráciou rómskych žiakov v týchto školách a ich vyváženým a rovnomernejším zastúpením a rozdelením do iných škôl. Zapojené obce a školy by mali podpísať dohodu špecifikujúcu spôsob zabezpečenia mobility žiakov, kapacít a pod. Školy prijímajúce žiakov z MRK zo susedných obcí môžu investovať do služieb a vybavenia, ktoré slúži všetkým žiakom školy akými sú napr. počítačová učebňa, knižnica, kuchyňa/jedáleň, telocvičňa a ďalšie.

Všetky investície v rámci pilotných projektov musia byť sprevádzané mäkkými opatreniami (napr. prostredníctvom krížového financovania v poskytnutom projekte alebo cez projekty v rámci PO 5) s cieľom zlepšiť kvalitu, prístup rómskych žiakov k vzdelávaniu a inkluzívnosť vzdelávania – napr.:

- asistenti učiteľa,
- inkluzívne tímy,
- sociálni pedagógovia zamestnaní v škole,
- aktivity zamerané na zapájanie rodičov,
- mentorovanie a tutorovanie zraniteľných žiakov alebo iné aktivity zamerané na zabránenie predčasného ukončenia školskej dochádzky a opakovania ročníkov,
- doplnková podpora kariérneho poradenstva a prechodu na strednú školu,
- investície do vzdelávania učiteľov a ostatných zamestnancov školy zamerané na zvýšenie ich profesijných zručností a predstavenia inovatívnych vyučovacích metód a individualizovaného prístupu,
- úprava školského kurikula s cieľom zvýšenia inkluzívnosti vzdelávania a prostredia školy, boja proti rasizmu, predsudkom a diskriminácii medzi učiteľmi, žiakmi a rodičmi.

Každá podporená škola prijme miestny desegregačný plán, vysvetľujúci všetky desegregačné a mäkké opatrenia, ktoré budú vykomunikované s partnermi a schválené štatutárom školy.

Tieto mäkké opatrenia musia byť realizované v škole minimálne počas obdobia udržateľnosti t.j. aspoň 5 rokov po ukončení investície z EFRR.

Investície do základných škôl musia mať demonštračný dopad na zlepšenie základného vzdelávania žiakov z MRK (t.j. zvýšenie podielu žiakov z MRK pokračujúcich vo vzdelávaní po ukončení povinnej školskej dochádzky, pokles podielu žiakov z MRK opakujúcich niektorý z ročníkov, zlepšenie školských výsledkov) a desegregáciu (t.j. pokles podielu žiakov z MRK vzdelávaných v homogénnych triedach s inými žiakmi z MRK). Bude uskutočnené hodnotenie vyššie uvedených dopadov investícií do škôl.

Deti v ranom detstve zo znevýhodneného prostredia majú vysoký potenciál využiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v rámci ECEC. Štúdie ukázali, že kvalitné vzdelávanie a starostlivosť o deti v ranom detstve prináša množstvo sociálnych benefitov, čo zahŕňa lepší zdravotný stav, silnejšie občianske a sociálne povedomie. Zároveň má pozitívny vplyv na sociálne zručnosti a povahové črty.¹⁰ Cieľom investícií a aktivít na zabezpečenie úspešnosti a udržateľnosti je dosiahnutie integrálnej súčasti politík v oblasti rozvoja ľudského kapitálu, infraštruktúry, zamestnanosti, a to najmä

¹⁰ OECD (2010): Rada pre vývoj v ranom detstve (2010), Investície do vysoko kvalitného vzdelávania v ranom detstve a starostlivosti (VSRD), Vydavateľstvo OECD

v prípade detí z nízkopříjmových rodín, z etnických menšín, ako sú Rómovia, kde sú obmedzené centralizované, štátom financované vzdelávacie programy.¹¹

Investície vedúce k segregovanej infraštruktúre základného vzdelávania sú neakceptovateľné.

Výsledky

- *vytvorené podmienky pre plnohodnotnú účasť detí z MRK v predprimárnom/základnom stupni vzdelávania prostredníctvom rozšírenia kapacitnej siete materských škôl (MŠ)/základných škôl (ZŠ), a to výstavbou nových MŠ/ZŠ, nadstavbou/prístavbou k existujúcim MŠ/ZŠ, rekonštrukciou a modernizáciou MŠ/ZŠ, prestavbou existujúcich objektov na MŠ/ZŠ a prostredníctvom zabezpečenia vybavenia MŠ/ZŠ v obciach s prítomnosťou MRK*
- *zvýšený počet detí z MRK navštevujúcich MŠ*
- *desegregácia, zníženie koncentrácie rómskych žiakov v školách*

---

¹¹ Zdroj: Dobrý štart: štrukturálne fondy EÚ a vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve v prípade MRK 2014-2020